

Oficiálne vyjadrenie k zubným vyšetreniam mačiek a psov vykonávaným bez anestézy

Ochorenia ústnej dutiny sú jednými z najčastejších ochorení spoločenských zvierat. Profesionálna prehliadka ústnej dutiny a dôkladné ošetrovanie zubov a ďasien sú zásadnou súčasťou riešenia a prevencie týchto ochorení. Obe je možné vykonať poriadne a bez zbytočného stresu pre zviera jedine pod anestézou.

Preklad oficiálneho vyjadrenia Európskej veterinárnej zubnej spoločnosti (EVDS), ktorého originál možno nájsť:

<https://www.evds.org/policystatements/dentvetwithoutanaesthesia#endorser>

Ochorenia dutiny ústnej (vrátane ochorení zubov a závesného aparátu chrupu) predstavujú v Európe jeden z najčastejších a teda aj najpodstatnejších zdravotných problémov postihujúcich domáce zvieratá. Ich efektívna liečba je preto dôležitou súčasťou veterinárnej zdravotnej starostlivosti. Profesionálna zubná prehliadka a ošetrovanie zubov („čistenie a leštenie“) sú zásadnou súčasťou terapie.

Najdôležitejšia oblasť vyšetrenia a efektívneho čistenia zahŕňa ďasnové žliabky, prípadne periodontálne vaky. Ide o priestor medzi ďasnom a zubom. Citlivé paradontálne tkanivá, ktoré pripájajú zub na čeľusť, sa môžu ľahko poškodiť a to môže viesť k bolesti až k vypadnutiu zuba. Čistenie zubov vyžaduje použitie ostrých ručných nástrojov a/alebo ultrazvukových čističov s vodným prúdovým chladením. Drobné nekontrolované pohyby nástroja počas čistenia by ľahko mohli viesť k poškodeniu závesného aparátu. Čistenie pod ďasnom je vždy nepríjemné, ale u človeka je možné ho vykonať bez anestézy, pretože zákrok podstupuje vedome a dobrovoľne. Zvieratá bez anestézy počas procedúry spravidla nehybné nezostávajú.

Pri odstránení výlučne takého zubného kameňa (mineralizovaného plaku), ktorý je viditeľný nad úrovňou ďasna je čistenie neefektívne a neužitočné pri boji so zubnými ochoreniami. Takýto proces vedie k lepšie vyzerajúcim zubom a vytvára falošný dojem u majiteľa, že zuby sú v poriadku. Naopak tento prístup môže viesť k zhoršeniu stavu chrupu a závesného aparátu zubov tým, že na základe vizuálneho dojmu je oddáľovaná návšteva veterinárneho lekára, ktorý ako jediný môže poskytnúť tú správnu, profesionálnu starostlivosť.

Mnohé problémy v ústnej dutine sú odhaliteľné jedine pri kompletnej prehliadke pod celkovou anestézou. Niektoré časti ústnej dutiny jednoducho nemôžu byť bez anestézy vyšetrené. To platí aj pre odhalenie istých druhov včasnej rakoviny v ústnej dutine. Oddáľovanie diagnózy týchto problémov môže znamenať, že sa stanú len ťažko alebo úplne neliečiteľnými. Množstvo iných ochorení ústnej dutiny je odhaliteľných iba z RTG snímky a tú je taktiež možné zhotoviť len ak je zviera uspané.

Moderné spôsoby anestézy, spolu s náležitým monitoringom a podpornou starostlivosťou predstavujú veľmi nízke riziko. V zmysle vzťahu medzi prínosom a rizikom, prináša efektívna starostlivosť o zubnú dutinu výhody, ktoré značne prevyšujú riziká vyplývajúce z anestézy. Pri anestéze sú pacienti intubovaní – trubička, ktorá vedie anestetické plyny priamo do priedušnice, zároveň chráni pacienta počas procedúry pred vdychovaním aerosólu, baktérií a organického aj anorganického materiálu.

ZHRNUTIE:

Ošetrovanie ústnej dutiny bez anestézy (pri plnom vedomí) teda:

- neumožňuje poriadne vyšetrenie a životne dôležité diagnózy môžu byť prehliadnuté alebo oddialené
- neumožňuje efektívne a úplné čistenie tých najdôležitejších oblastí - pod ďasnami
- môže spôsobiť poranenie tkanív obklopujúcich zub
- spôsobuje zvieratú nepohodlie, bolesť a stres
- vedie k oddialeniu vyhľadania profesionálnej starostlivosti majiteľom
- je možné považovať za zavádzajúce v prípade, že je označované ako „stomatologické ošetrovanie“ bez toho, aby majitelia boli oboznámení so skutočnosťou, že takýto zákrok je nedostatočný a potenciálne nebezpečný

Toto vyhlásenie bolo vydané na základe vzájomnej dohody:

EVDC (European Veterinary Dental College),

EVDS (European Veterinary Dental Society),

Súčasných diplomovaných špecialistov na veterinárnu stomatológiu pôsobiacich v Spojenom kráľovstve,

BVDA (British Veterinary Dental Association) a

FECAVA - Federation of European Companion Animal Veterinary Associations.